

AAGE V. JENSEN NATURFOND

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og
Fiskeri
Folketinget
Christiansborg
1240 København K.

10. november 2009
LS/le

Vedr. Forslag til ny landbrugslov – LFS 39/2009

Jeg tillader mig herved at fremsende nogle kommentarer til det fremlagte lovforslag.

I Personer, selskaber, foreninger og fondes erhvervelse af naturarealer

Aftalen om ”Grøn Vækst” mellem regeringen og Dansk Folkeparti siger, at ”landbrugsarealer kan erhverves (af private, fonde og foreninger) og udlægges til naturformål”.

1: Personers erhvervelse

Der ses ikke i det nye lovforslag indarbejdet bestemmelser, der dækker aftalens indhold for så vidt angår personer. Der findes alene i § 17 stk. 2 nr. 4 (forslag nr.19) en mere generel dispensationsmulighed for ministeren, når erhvervelsen sker i forbindelse med etablering af vådområder, naturgenopretning e.l. – altså kræves her en aktiv indsats – medens der ikke er bestemmelser om en ganske almindelig erhvervelse for at beskytte eller bevare et naturområde, som f.eks. vedlagte i sin tid meget omtalte sag fra Vest-Jylland.

Ministeren bør redegøre for, hvordan personer som aftalt i ”Grøn Vækst” kan erhverve landbrugsarealer med det formål at udlægge disse til naturformål.

2: Aktie- og anpartsselskabers erhvervelse

Under forslag nr. 23 foreslås lovens § 24 stk. 1 ændret til følgende:

”Med forslaget til ændring af § 24 åbnes der mulighed for at ikke alene fonde, men også foreninger og andre juridiske personer (aktie- og anpartsselskaber m.v.), der har

til formål at støtte almennyttige naturbeskyttelsesformål, kan købe landbrugs-ejendomme eller dele af landbrugsejendomme til naturformål.”

I bemærkningerne hertil hedder det, at der hermed gives bl.a. aktie- og anpartsselskaber adgang til at købe landbrugsejendomme eller dele heraf til naturformål.

Aktie- og anpartsselskaber er ifølge de respektive selskabslove pr. definition erhvervsdrivende, hvilket skal fremgå af deres formål. Det er meget få selskaber, der som sideformål har støtte til almennyttige formål, og mig bekendt ingen selskaber, der har det specifikke formål ”at støtte almennyttige naturbeskyttelsesformål.”

Hvis bestemmelsen derfor skal opfylde formålet om at få flere selskaber til at støtte naturen, bør lovforslaget ændres. I stedet for at lægge vægt på, om ”selskabet har til formål at støtte almennyttige naturbeskyttelsesformål” bør det afgørende være, om erhvervelsen, uanset om det fremgår af selskabets vedtægtsmæssige formål, sker **med det formål** at støtte almennyttige naturbeskyttelsesformål.

3: **Foreninger, fonde og andre juridiske personers erhvervelse af deciderede landbrugsarealer**

Det hedder i bemærkningerne til forslag nr. 23: ”Med forslaget gives der endvidere fonde, foreninger og andre juridiske personer mulighed for erhvervelse af arealer, der ligger **uden for de særlige naturområder, dvs. erhvervelse af deciderede landbrugsarealer.**” Baggrunden for dette forslag er som anført i bemærkningerne til forslaget ”at få etableret mere natur”.

I den forbindelse tænkes formentlig også på regeringens flere gange udtalte ønske om at skabe større sammenhængende naturarealer.

Erhvervelse til et formål som foran nævnt kræver ifølge forslaget Jordbrugskommissionens tilladelse, der ifølge forslaget normalt skal være betinget af ”**at der ikke er ønsker om køb af suppleringsjord fra ejere af nærliggende landbrugsejendomme**”.

Reglerne om fortrinsstilling foreslås ifølge lovforslaget ophævet, men samtidig indføres der så i bemærkningerne til § 24 et helt nyt begreb - **suppleringsjord** - uden at det er nærmere defineret eller beskrevet i loven eller bemærkningerne.

Der tales i bemærkningerne både om ^{a)}ejere af **nærliggende** landbrugs-ejendomme, ^{b)}**naboer**, ^{c)}landbrugsbedrifter, der ligger **i området**. Er det kun deciderede naboer eller er det alle landbrug indenfor et givet område (5, 10 eller 15 km?) der kan ytre ønske om suppleringsjord? Og hvad forstås ved suppleringsjord - hvilke arealer kan kræves og til hvilken pris?

De regionale Jordbrugskommissioner vil givetvis fortolke så vage og ubestemte bemærkninger vidt forskellige. Ministeren bør redegøre for, hvad der menes med bestemmelsen, og hvordan den i givet fald skal administreres ved køb af store sammenhængende naturarealer, der i sin helhed ønskes udlagt til naturformål. Kan en enkelt nærliggende landbrugsejendom/nabo/eller et landbrug i området, der ønsker f.eks. 30 ha af en sådan ejendoms jorder, hindre et sådant projekt?

I øvrigt bør det overvejes, om det skal være den regionale Jordbrugskommission eller kommunerne, der skal give tilladelse til en sådan omlægning af større deciderede landbrug til naturområde. Det er kommunerne, der sidder med planlovgivningen og ansvaret for de naturområder, der findes indenfor deres område, ligesom det er kommunerne, der sidder med lokalkendskabet. Det forekommer mig besynderligt, at man så sætter en regional Jordbrugskommission, der har en hel anden ekspertise end at tage stilling til, hvad der fremover bør indgå i den danske natur, dels mangler konkret lokalkendskab og dels ikke har ansvaret for, at de udlagte naturarealer bliver opretholdt til at træffe den slags beslutninger, jfr. i øvrigt mine bemærkninger nedenfor om Jordbrugskommissionens kompetence.

II Jordbrugskommissioners beføjelser

Under udvalgsbehandlingen i Folketinget i forbindelse med de gennemførte ændringer af landbrugsloven i 2004 udtalte udvalget:

"Da der pågår overvejelser om ændring af den administrative opbygning, har udvalget fundet, at den endelige stillingtagen til administrationen af landbrugsloven først bør træffes, når Folketinget har truffet afgørelse om den fremtidige opgavefordeling mellem stat, amt og kommuner på grundlag af Strukturkommissionens arbejde, der skal foreligge senest ved udgangen af 2003.

Udvalget finder derfor, at jordbrugskommissionerne indtil videre bør opretholdes, idet de foreslås udvidet med 2 medlemmer, der udpeges af amtsrådet, og som skal varetage natur- og miljømæssige hensyn. De to medlemmer bør udpeges af amtsrådet efter indstilling fra Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening."

De to organisationer accepterede at udpege hver 1 medlem, selvom de i betænkningen, der lå til grund for loven, havde afvist at deltage i Jordbrugskommissionerne.

Retsstillingen er i dag fortsat den, at det er Jordbrugskommissionerne, der har kompetencen til at træffe afgørelse omkring almene naturbevarende fondes - og fremover foreningers og selskabers m.v. - tilladelse til erhvervelse af landbrugsjord og vilkårene herfor, hvor der ikke foreligger forhåndsgodkendelse.

Da planlovgivningen som nævnt ovenfor i øvrigt er henlagt til kommunerne forekommer det ikke længere velovervejet, at spørgsmålet om hvorvidt et landbrugsareal kan/bør inddrages til naturformål henhører under Jordbrugskommissionerne, ligesom det virker ret tilfældigt, hvilke krav de enkelte regionale Jordbrugskommissioner stiller. Jordbrugskommissionerne er nedsat med et andet formål og anden ekspertise end at tage stilling til rammerne for den danske natur herunder den konkrete anvendelse eller genopretning af sådanne arealer.

Denne kompetence bør i overensstemmelse med den skete udvikling henhøre under kommunerne. Det er da også i cirkulæret til § 24 fastsat, at det er i samarbejde med kommunen fonden – og fremover foreninger, selskaber m.v. - skal udarbejde handlings- eller plejeplanen for det pågældende areal, som Jordbrugskommissionerne herefter normalt skal acceptere.

På den baggrund foreslår jeg udvalget nøje overvejer, om ikke tiden er inde til et skifte af kompetencen fra de regionale Jordbrugskommissioner til kommunerne. Det vil gøre erhvervelsen af landbrugsarealer til naturformål væsentligt lettere uden at garantien for naturarealets sikring formindskes.

III Afbureaukratisering

Fonde, foreninger og selskaber skal i henhold til sommerhusloven indhente samme tilladelse hos Skov- og Naturstyrelsen, som skal indhentes hos Jordbrugskommissionen.

Under et møde i foråret 2005 med bl.a. den daværende fødevareminister og ministeriets departementschef blev det bl.a. af fonden og Danmarks Naturfredningsforening påpeget, at den eksisterende ordning for fonde krævede både indhentning af en tilladelse hos Jordbrugskommissionen og en tilsvarende tilladelse hos Skov- og Naturstyrelsen i henhold til sommerhusloven. I overensstemmelse med regeringens erklærede mål om regelforenkling bemærkede såvel ministeren som departementschefen, at det var et problem man ville forholde sig til. Det er trods senere påmindelse endnu ikke sket.

Under hensyn til regeringens fornyede erklærede mål om afbureaukratisering foreslås det, at denne dobbelte og i øvrigt ganske ensartede ansøgningsprocedure afskaffes.

IV Afslutning

Fonden har erfaring for, at det kan tage op til 3 års besværlig sagsbehandling at få en ansøgning om udlæg af landbrugsarealer til naturformål gennem en Jordbrugskommission.

Det er efter min opfattelse klart baggrunden for, at meget få virksomheder (selskaber) støtter erhvervelsen og udlæg af naturarealer her i landet. De trækker sig ganske enkelt og forståeligt tilbage, når de hører om disse besværligheder.

Skal der være realiteter og ikke blot fine ord på papiret bag "Grøn Vækst" og de foreslåede bestemmelser i landbrugsloven om bl.a. selskabers erhvervelse af naturarealer for at skabe mere natur, håber jeg udvalget vil gå nøje ind i disse bestemmelser og overveje, hvordan man bedst sikrer en ny tilgang af støtte til den danske natur. Her bør også Jordkøbsloven, jfr. den ovenfor nævnte artikel, indgå i overvejelserne.

Med venlig hilsen

Leif Skov